

Vlaamse
overheid

Decreet over Vlaamse erfgoednetwerken

Waarom een decreet over Vlaamse erfgoednetwerken?

- 1994: summiere rechtsbasis (begrotingsdecreet) voor samenwerking en financiële ondersteuning van Stichting Vlaams Erfgoed (later Erfgoed Vlaanderen, nu Herita);
- Oorspronkelijk doel: beheren en ontsluiten van een portfolio van onroenderfgoedlocaties, voornamelijk erfpachten van de Vlaamse Overheid;
- Door 'ad hoc' samenwerking op basis van vijfjaarlijkse samenwerkingsovereenkomsten, regelmatige herbronning en taakverruiming is dit initiële doel onscherp geworden;
- Herita pleit zelf voor een heraanknopen bij de oorspronkelijke idee (beheren van een portfolio) en de Vlaamse Regering volgt de organisatie daarin: de behoefte aan een dergelijke organisatie blijft onverminderd groot;
- Vlaamse Codex Overheidsfinanciën legt intussen een meer gekaderde samenwerking op.

Regelgevingstraject

- Regelgevingstraject is opgestart in 2023, initieel onder hoofding 'Vlaamse National Trust', maar de zuivere vergelijking met de Britse National Trust gaat niet op;
- Meerdere buitenlandse voorbeelden dienen als model, zowel zuivere privé-instanties (zoals de National Trust, Hendrick de Keyser) als overheidsgestuurde organisaties (Monuments Nationaux, English Heritage);
- Regelgevingsbasis is verruimd van enkel Herita naar alle organisaties die in het profiel van een 'erfgoednetwerkbeherende' organisatie passen. Een landschap van complementair opererende organisaties is niet uitgesloten;
- Parallel met het decreet erfgoednetwerken is ook al een uitvoeringsbesluit in procedure (eerste principiële goedkeuring in september 2023);
- Bedoeling is vanaf 2024 organisaties te kunnen erkennen en samenwerkingsovereenkomsten af te sluiten.

Decreet over Vlaamse erfgoednetwerken

- Biedt de mogelijkheid om formeel netwerken te erkennen;
- Definieert 'Vlaams Erfgoednetwerk';
- Stelt de opdracht en kerntaken van dergelijke organisaties scherp;
- Verankert het beheer van erfgoedlocaties als kern van de werking van erkende erfgoednetwerken;
- Formaliseert de opvolging van netwerken aan de hand van samenwerkingsovereenkomsten en vertegenwoordiging in de Raad van Bestuur;
- Zet de krijtlijnen uit voor subsidiëring van erkende netwerken.

De Vlaamse regering kan Vlaamse erfgoednetwerken erkennen (art. 3 + 4)

- Vlaams Erfgoednetwerk = vzw of Stichting die conform de bepalingen van dit decreet een portfolio van Vlaamse onroerenderfgoedlocaties beheert, ontsloten als 'open erfgoed' (cf. Onroerenderfgoedbesluit);
- Het portfolio is een staalkaart van onroerenderfgoedlocaties (en varend erfgoed), representatief voor het verhaal van Vlaanderen;
- De locaties zijn iconisch of overstijgen de lokale/regionale draagkracht en worden exemplarisch beheerd en ontwikkeld;
- Een Vlaams erfgoednetwerk mag het portfolio autonoom uitbreiden;
- De Vlaamse Overheid kan locaties toewijzen;
- Het portfolio is het centrale instrument voor de opdracht van de organisatie.

Vlaamse erfgoednetwerken hebben een decretaal bepaalde opdracht en kerntaken (art. 5 en 6)

Vlaamse erfgoednetwerken moeten aan de hand van hun portfolio:

- De geschiedenis, rijkdom, creativiteit en diversiteit van Vlaanderen aan de wereld tonen;
- De mogelijkheden inzake onroerenderfgoedzorg, herbestemming en ontwikkeling verkennen en etaleren;
- Kiezen voor hedendaagse oplossingen, vernieuwing en experiment en bouwen aan het erfgoed van morgen;
- Eigen inkomsten genereren;
- Partner zijn van een veelheid aan betrokken erfgoedactoren;
- Draagvlakverhogend werken (vrijwilligerswerking, publieksparticipatie, evenementen als OMD).

Opvolging via de raad van bestuur en samenwerkingsovereenkomsten (art. 7, 8 en 11)

- De raad van bestuur van Vlaamse erfgoednetwerken omvat 2 vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, 1 vertegenwoordiger van het agentschap Onroerend Erfgoed, en indien de Vlaamse overheid daarvoor opteert maximum 2 regeringscommissarissen;
- Met Vlaamse erfgoednetwerken worden vijsjaarlijkse samenwerkingsovereenkomsten afgesloten, op basis van een businessplan en een meerjarenplanning voor werken of diensten aan de locaties in het erfgoedportfolio;
- Erkenningen en samenwerkingsovereenkomsten worden geëvalueerd;
- De samenwerking kan worden opgezegd in geval van tekortkomingen.

Vlaamse erfgoednetwerken kunnen van financiële ondersteuning genieten (art. 9 en 10)

Voor Vlaamse erfgoednetwerken is een driedelige subsidie mogelijk voor de duurtijd van de samenwerkingsovereenkomst:

- Een subsidie voor personeel en werking;
 - Een subsidie voor onderzoek, werken of diensten aan beschermd erfgoed in het portfolio;
 - Een subsidie voor de uitbreiding van het portfolio.
-
- Over de mate van subsidiëring wordt onderhandeld naar aanleiding van het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst;
 - Vlaamse erfgoednetwerken hebben geen recht op erfgoedpremies.

Inwerkingtredingsbepalingen (art. 9 en 10)

- Vlaamse erfgoednetwerken kunnen worden erkend vanaf een door de Vlaamse Regering te bepalen datum (BVR);
 - Inwerkingtreding hoe dan ook pas zodra het BVR definitief is goedgekeurd (streefdoel: begin 2024);
 - Decreet voorziet de mogelijkheid tot een overgangsperiode: pas vijfjaarlijkse samenwerkingsovereenkomsten vanaf 2026 (daarvoor kortere)
- Zodoende kan elke nieuw aangetreden Vlaamse Regering vroeg in de legislatuur een beslissing nemen over de samenwerking.